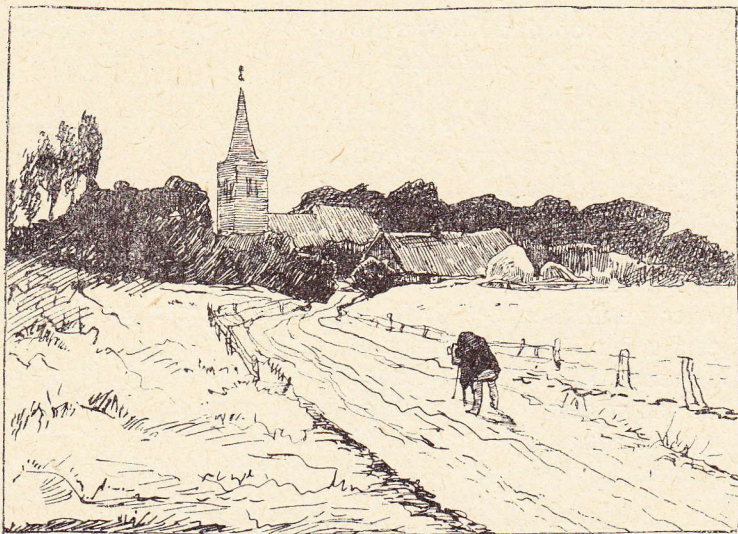

wachtte hij het uur van 't ontbijt af. Aan tafel ontmoette hij Agneta, die hem echter maar koel begroette, doch druk tegen Livina sprak. De schout verscheen ook en mevrouw van Dillen leidde de kleinere kinderen binnen.

De schout luchtte nog eens zijn spijt over den vergeefschen tocht naar de Reiger.

— Geen dienstmeid en geen Jacqueline, de heks, zei hij. Al praatjes van mijn soms te gierige knechten... Maar moeder, op uw zoon moogt ge fier zijn. Verbeeld u, dat ik hem op den weg ontmoette ! Hij was stilletjes uit

Rondom lag het land woest en verlaten (blz. 61).

huis geslopen, om mij zoo noodig te beschermen, zoo er nog roovers rond zwierven. En hij was alleen vertrokken, om de babbelaars geen gelegenheid te geven te vertellen, dat de schout tegenwoordig bang is en zijn zoon meeneemt.

— Zoo'n dappere broeder ! riep Livina uit.

— Ik hoor dat gaarne, sprak moeder tevreden.

Wouter hield zijn oogen op het brood gericht.

— Kom kom, 't is nu al wel, antwoordde Wouter...

Agneta verfoeide zijn gedrag.

— Wat gehuichel ! dacht ze. Weg sluipen, zijn vader bedriegen, door de menschen te waarschuwen, zijn deerne in veiligheid brengen en dan doen voorkomen, of hij zijn vader wilde beschermen ! Hoe laag ! Ja, jonker van Rooze had wel gelijk.

Na het ontbijt wilde Agneta dadelijk vertrekken. Ze vroeg, dat Livina haar zou vergezellen.

— Tot mijn spijt kan ik niet, zei deze. De naaister komt... Maar Wouter wil dat gaarne doen.

— Natuurlijk! verklaarde de jonker. Ik eisch mijn recht van gisteravond op, Agneta! Door uitstel is het niet verbeurd.

— Huichelaar! dacht jonkvrouw van Ramsdijk, maar ze durfde Wouter toch niet afwijzen.

Ze moest nog even op haar kamer zijn.

— Nu hebt ge de gelegenheid haar uw liefde te verklaren, zei Livina. Denk aan jonker Pol...

— Maar ik geloof, dat Pol van Rooze me al ver vooruit is en heel wat meer kans heeft, antwoorde Wouter.

— Wel neen!

— Agneta is zoo koel tegen me... Ik zag haar houding gedurig veranderen... Ik moet haar tegen gevallen zijn!

— Dat is verlegenheid.

— Zoudt ge denken?

— Ja, zeker! Grijp de gelegenheid nu aan!

— Ik zal zien...

Wat later vertrokken ze. Onderwege was Agneta weinig spraakzaam.

— Deert u iets? vroeg Wouter.

— O, neen... Wat slecht geslapen door al die ontroeringen...

— Van ons wederzien? hernam de jonker schalks.

— Van den aanval! zei ze wat bits...

— Ja, die was buitengewoon stoutmoedig, erkende Wouter, toch wat onthutst...

— O, Agneta had hem zijn laag gedrag willen verwijten, doch ze durfde niet. En Wouter vond geen aanmoediging om haar zijn liefde te verklaren. Agneta deed zoo vreemd... juist alsof er geen lange genegenheid tusschen hen bestond, En dan... o, dat beeld van Antonia... het moest eerst verdoezelen en verdwijnen, alvorens hij jonkvrouw van Ramsdijk tot vrouw wilde vragen.

— Anders handel ik niet oprecht, dacht Wouter. En dat beeld gaat heen... ik zal Antonia nu niet meer ontmoeten.

— Ja, sprak hij, het was een roerige avond. Dan die tocht naar de Reiger! Ik zei het immers, dat de schoutsknechten met praatjes komen... en dienstmeisjes aanmelden...

— Huichelaar, dacht Agneta, gij, die de dochter van uw vaders schoutsknecht ten val brengt.

Aan het landgoed bleven ze staan.

— Bedankt voor uw geleide, zei Agneta haastig.

Ze noodigde hem niet binnen.

— Wanneer zie ik u terug... ge moet nu dikwijls komen! drong Wouter aan...

— Ik kan niet altijd weg... Nu moet ik vlug binnen. Oom zal wel ongerust zijn!

Ze knikte nog even en snelde heen. De jonker was zeer teleurgesteld.

— Ja, ik moet haar tegengevallen zijn, mompelde hij. Ze ontloopt me... Wat zijn dat voor manieren ! Of is het grilligheid of verlegenheid ?

Van Dillen keerde terug. Een ruiter naderde en vroeg spottend :

— Mocht ge niet in huis gaan ?

Driftig greep Wouter het paard bij den teugel, want de ruiter was Pol van Rooze en hij had door zijn uitroep van Dillen gehoord.

— Wat wilt ge zeggen ? snauwde hij.

— Ge slaat een toon aan of ge de heer schout zelf zijt ! En dat voor een grapje...

— Er zijn kwesties, waarover men geen grappen maakt...

— Zoo prikkelbaar ! Ik ben blij, dat ik u ontmoet... ik had u juist wat te zeggen, hernam Pol van Rooze...

— Wees kort dan !

— Mijn Hemel, ge houdt me toch niet voor een van uw vaders schoutsknechten, zeker !...

— Och... ik zou kunnen wijzen op uw gedrag in «'t Wapen van Damme» te Brugge.

— Juist... daar wilde ik het over hebben ! Ge hebt me toen niet op mijn voordeeligt gezien... Ik had een sneê door mijn neus zooals de visschers zeggen... Ik was onder invloed van den wijn.

— 't Schijnt u dikwijls te gebeuren, merkte Wouter op.

— Een mensch is maar eens jong... Wilt ge als een kloosterbroeder leven, dat is uw zaak, maar zedepreeken verwacht ik van u niet... En wat de oude wijven en de brave renteniertjes vertellen over vroolijke jonkers, raakt mijn laarzen nog niet. Gij zoudt nu partij kunnen trekken van mijn toestand te Brugge, om mij bij zekere personen in een slecht daglicht te stellen. Ik herhaal... bij zekere personen, op wier achting ik wel gesteld ben en daartoe behoort uw vader. Nu zou ik u sterk afraden zulks te doen, want dan zou ik mij genoodzaakt zien te vertellen dat ge bij uw blijde thuiskomst ook niet alleen naar Nieuwpoort wandeldet.

— Over dat gezelschap behoef ik mij niet te schamen ! riep Wouter uit. Een dame, die verdwaald was en mijn bescherming vroeg...

— O, 't gaat mij niet aan, wie ze is... Maar ik betwijfel of gij haar den arm zoudt gegeven hebben, ware die dame oud en leelijk geweest. Nu, 't zijn mijn zaken niet en ik kan best verdragen, dat iemand zich vermaakt. Doch in nesten als Nieuwpoort en Veurne, dienen wij, zonen van goeden huize den brave uit te hangen... Gij zult ook liever verzwijgen, dat ge een vroolijk meisje ontmoet hebt en ik ben er evenmin op gesteld, mijn Brugsche uitstapjes hier in kleuren en geuren te hooren vertellen.

— Ik ben geen verklikker en heb niet de gewoonte mij met een andermans zaken in té laten, verzekerde Wouter.

— Dan oordeelt ge juist als ik. Meer had ik niet te zeggen. Voor 't overige... laat ons fatsoenlijk tegenover elkaar zijn, als we nu in hetzelfde gezelschap vertoeven... en voor de rest, kan ik u niets schelen en denk ik evenzoo over u.

— Ik ben volkomen 't akkoord... en hoe minder ik u t' onzent zie, hoe liever ik het heb.

— Dank u ! Dat is tenminste oprecht gesproken. Maar ik zal er mij niet aan storen, zoolang uw vader mij zijn huis niet verbiedt. Ge hoort, dat ik ook eerlijk mijn gedacht uit. En als uw vader mij de deur wijst, weet ik, dat het door uw mededeelingen over Brugge zal zijn... en dan heb ik insgelijks alle vrijheid te spreken...

— Zwijg over Brugge !

— Ge hebt u daar misschien vreeselijk aan geërgerd... Hoor eens, ik doe nu en dan een uitstapje, want ik heb geen zin hier uit te droogen als een kurk.

— En gij durft jonkvrouw van Ramsdijk het hof te maken ! vroeg Wouter.

— Ha, daar hebben we het... de schoone Agneta ! En ik kan den bal terug kaatsen... Durft gij haar vertellen, dat er eergisteravond een bekoorlijk meisje aan uw arm hing !

— Een dame die mij geleide vroeg...

— Wedden, dat gij er toch geen woord van gezegd hebt, thuis of aan Agneta genoemd en ge weet natuurlijk al, dat ik haar tot vrouw begeer. Gij ook, hé ? Welnu, zij zal beslissen en kiezen tusschen u en mij ! Maar dat moet eerlijk gebeuren. Maakt gij mij bij haar zwart, dan kom ik met uw bekoorlijke reisgenootte voor den dag. Ik waarschuw u... En nu hebt gij Agneta naar huis gebracht en ga ik haar bezoeken. Gelijke kansen...

Jonker van Rooze groette spottend. Wouter was nijdig. Eigenlijk voelde hij zich verslagen...

— Hoor eens, hernam hij woedend dan, uw manier van optreden is onbeschoft !

— Laat ons nu geen tijd meer verspillen. We draaien steeds maar rond hetzelfde onderwerp en ik verlang ook eens bij Agneta te zijn... Er is maar klein verschil tusschen ons. Ik erken, dat ik nu en dan eens scheef loop, en gij, ofschoon ge 't zelfde doet, wilt toch de brave jongen schijnen, ook voor mij,

— Ik heb me niets te verwijten !

— Vertel dan thuis, dat gij een lief kind naar den Reiger hebt geleid... Ge ziet, dat ik nog meer weet.

Wouter schrok bij die woorden.

— O, gij hebt dien avond den gemeenen spion gespeeld ! riep hij verontwaardigd uit.

— Ik nam mijne maatregelen... dat is alles. O, ik ben altijd voorzichtig. Zoo gemakkelijk laat ik me niet van de zijde der schoone Agneta wegdringen. Nog eens... kiest ze u, dan berust ik er in... kiest ze mij, dan moet gij 't veld ruimen, maar we dienen gelijke kansen te hebben. En nu gegroet !

Van Rooze ging heen.

— Ellendeling ! siste Wouter. En weet hij nog meer ? vroeg hij zich verontrust af. Ik heb mijn hand in een wespennest gestoken, toen ik den voerman Antonius beloofde zijn dochter te geleiden. En dat nu juist die kerel me zien moest... En hij weet, dat ik zwijgen moet.

Onaangenaam gestemd keek van Dillen den ruiter na... En zijn hart brandde van jaloezie, toen hij zag, dat van Rooze aan het landgoed van baron van Ramsdijk afstapte. Wouter vervolgde zijn weg. Hij meed de poort en deed een wandeling. Hij wilde rustig nadenken. In de stad zou hij kennissen ontmoeten en voortdurend aangesproken worden. Hij trok het land in. Ja, hij voelde, dat van Rooze een ernstige mededinger was.

— En Agneta hield zich zoo koel tegen me, mompelde hij. Gisteren liet ze zich toch kussen. Ik meende, dat ik een zeer gemakkelijke verovering zou doen en alleen nog af te rekenen had met haar oom. En nu die vreemde houding, stijf, afgemeten, stuursch zelfs. Wel, ze moeten het weten... Dan mag ik ook te vrijer aan Antonia peinzen.

En in den geest zag hij weer het beeldschoone meisje, zooals ze gisteravond in de rijk bemeubeleerde kamer zat met den achtergrond der heerlijke doeken van beroemde meesters. Ja, toen was hij al duizelig geworden en was hij onder haar bekoring en macht... Zou hij Antonia nog terug zien? Ze moest van voorname familie zijn? Maar welk geheim droeg ze mee? Hoe kende ze die Jacqueline? Allerlei vragen rezen op...

Wouter bevond zich op een eenzamen weg. Rondom lag het land woest en verlaten. Groote plekken waren overstromd. Een vervallen molen verhieft zich als een reus boven de vlakke. Ja, hier vooral had Vlaanderen geweldig door oorlogen geleden. Dat was al begonnen in 1572, met den opstand tegen Filips II, die zijn Spaansche soldaten naar de Nederlanden zond.

Aartshertog Albertus huwde met Isabella, de dochter van koning Filips en ze kregen de Nederlanden tot bruidschat. En België kwam wel onmiddellijk in hun bezit, doch Holland moesten ze nog eerst veroveren.

Ook in het Zuiden lag nog een oproerige stad. Het was Oostende. Daar lag een sterke macht, meest ruwe kerels, die streken om loon en zich door plundering verrijkten.

Ons land verkeerde in een droevigen toestand tengevolge van den langdurigen oorlog. Vele steden waren schier ontvolkt, talrijke dorpen geheel verlaten; de akkers lagen onbebouwd, hoeven vielen in puin. Benden roovers en vagebonden pleegden gewelddaden, verwilderde honden vielen menschen aan, en in barre winters vertoonden de wolven zich tot in 't land van Waas. Maar vooral West-Vlaanderen moest het ontgelden. Het garnizoen van Oostende stroopte de streek af, en vele berooide Vlamingen volgden hun voorbeeld. Men noemde Oostende het roofnest en de stad verdiende dien naam. Krijgslieden werden in dien tijd gehoord en behoorde tot allerlei natiën. Hun hoofddoel was buit vergaderen, en in West-Vlaanderen hadden ze vrij spel. Immers dit gewest dat onder Spanje's gehoorzaamheid teruggekeerd was, was nu voor hen een vijandelijk land.

— De omliggende dorpen zooals Oudenburg, Ghistel, e. a. moesten het eerst ontgelden, maar dra stroopten de ruwe krijgslieden tot Waasten, Meenen, Thielt. In 1593 kwam Wynghene bij Thielt aan de beurt. Op den kerktoeren van dit dorp stond een wachter die bij de nadering der gevreesde vijanden, op een horen blies, om de inwoners tot wederstand bijeen te roepen. De dorpeelingen waren echter zoo verschrikt, dat ze met hun geld en goed in de kerk vluchtten. De Oostendenaars stichtten brand tot zelfs in den tempel; twee oude mannen, die op den toren geweken waren, kwamen in de vlammen om en

zes andere mannen sprongen in hun wanhoop naar beneden. Zeventien huizen en schuren werden in asch gelegd.

In welken toestand de bevolking van Vlaanderen verkeerde, wordt ons duidelijker, als wij lezen wat de inwoners van Reninghelst deden. Deze ongelukkigen durfden niet meer thuis slapen, doch namen de wijk in de kerk, die vol bedden stond. Anderen verbleven in de bosschen. De bevolking betaalde groote sommen, om van de plundering bevrijd te blijven.

Geen wonder, dat landbouw, nijverheid en handel er niet waren. De streek tusschen Damme en Diksmuide lag verwilderd en verlaten. Ook Veurne-Ambacht bleef onbebouwd; sommige polders droegen gedurende tien tot zeventien jaar geen enkele vrucht. De visschers langst onze kust durfden zich nauwelijks op zee wagen; Hollanders, Zeeuwen en ook de beruchte Duinkerker-kapers loerden op hun vaartuigen. De handelaars waren verplicht hun wagens door een geleide te doen vergezellen, want krijgslieden en roovers maakten elken weg onveilig.

Al nam men ook maatregelen tot verdediging, toch zou slechts de verovering van Oostende rust en vrede brengen. En met vreugde vernam 't landvolk, dat Aartshertog Albertus het rooversnest belegeren kwam. Maar Oostende zou langhen tijd weerstand bieden. Langs de zee kon het hulpe uit Holland krijgen en de Spanjaarden beschikten over geen schepen, om de vaartuigen uit 't Noorden tegen te houden. Oostende was toen eene der sterkste vestingen van Europa.

Eene eigenaardige legende zinspeelt op 't langdurig beleg. Een landbouwer van Couckelare keerde 's avonds langs een eenzamen weg door een groot bosch huiswaarts, en viel in de handen van roovers. De schelmen ont namen den boer al zijn geld en brachten hem geblinddoekt in 't diepst van het woud. Daar rukten ze den ongelukkige den band af. De landbouwer deinsde verschrikt achteruit... Voor zijne voeten lagen de lijken van andere slachtoffers der onverlaten. De gevangene smeekte om zijn leyen. « Wij zullen u sparen », zeiden de roovers, « gij moogt heengaan, wij begeven ons naar Oostende. Ge weet dat de Spanjaarden ons daar komen belegeren. Een onzer makkers bezit een duivel, en dit hellewicht heeft voorspelt, dat eer men Oostende. Ge weet dat de Spanjaarden ons daar komen belegeren. Een onzer guizend levens, eer Oostende in de handen der Spanjaarden viel !

Een handschrift « Oorsprong van Nederlant », dat in de archieven van Gent berust, vermeldt een dergelijke legende. — Een boer van Middelburg in Vlaanderen, die een voer hout naar Brugge bracht, werd door soldaten aangehouden. De krijgslieden wilden 't hout koopen en dwongen den landman hen te volgen naar een fort bij Oudenburg. Het hout werd gelost. De boer had dorst en vroeg om drinken. De soldaten leidden hem in een kelder, waar talrijke voetknechten lagen te slapen. Een dezer stond echter op en trok uit een vat den tap, zoodat een rood vocht uit de opening vloeide en zoo hoog den vloer bedekte, dat de verbaasde boer er tot aan de knoesels in stond. De soldaten sprongen recht en zeiden : « Pachter, wat ge hier ziet, is een voortteeken van wat er zal gebeuren in de omliggende plaatsen, waar er zooveel volk verslagen zal worden als gij er hier bij hoopen zaagt liggen en waar 't bloed, zoo overvloedig als deze roode wijn zal gestort worden; ja, moest de aarde 't bloed niet opsloppen, men zou er wel tot de knoesels in-

gaan ». -- Buiten den kelder gegaan zijnde, vond de boer zijn voer weer terug ».

Drie jaren duurde de belegering van Oostende. De Spanjaarden richtten hun kamp geriefelijk in, bouwden tenten, houten huizen voor de officieren, zelfs logementen voor de bezoekers, legden kaatsbanen aan, ja, mochten zich in 't bezit van een schouwburg verheugen. Albertus en Isabella woonden 't beleg bij. Ze verbleven veelal te Nieuwpoort in het « Duinenhuis », een gebouw dat in 1914 nog bestond.

Oostende kwam dus in de macht van den Spanjaard. Naar een legende vertelt, had de aartshertogin eene spoedigere overgave verwacht. Ze zou namelijk de belofte afgelegd hebben, niet van hem te verwisselen, voor Oostende genomen was. Het bewuste hemd moet er dus wel vaal uitgezien hebben ; vandaar dat men eene vale kleur, zooals sommige paarden hebben, een Isabella-kleur noemt.

Maar genoeg over dit beleg. Oostende was verwoest en ontvolkt, want schier alle inwoners waren uitgeweken, velen reeds voor 't beleg, anderen tijdens de vijandelijkheden, de overigen na de overgave. De meesten hadden zich in Noord-Nederland, vooral in Middelburg en Veere gevestigd.

Deze kleine uitleg was noodig tot goed begrip van ons verhaal. De Spanjaarden sloten eenige jaren later een wapenstilstand met Nederland. Nu had men dus vrede... Maar we hoorden het reeds, dat men voor nieuwen oorlog vreesde.

Wouter zag thans dat verwoeste land... En hij vroeg zich af, hoe hij hier ooit een bloeiende handelszaak zou kunnen beginnen... En dat was toch noodig, wilde hij de hand van Agneta verwerven. Voor baron van Ramsdijk was geld alles... En jonker van Rooze had den naam rijk te zijn, al beweerde mevrouw van Dillen dat zijn vader groote verliezen had geleden.

Nog in onaangenaam humeur keerde Wouter eindelijk van zijn wandeling terug. Hij slenterde dan even voorbij de Reiger en zag een monnik het land-goed verlaten.

— Vader Aleppo, dacht hij. Hij heeft dus mijn briefje gevonden en voldaan aan Antonia's verzoek. Dus moet Antonia daar nog zijn en kent ze geen vrees.

Na den geestelijke kwam een oude visscher met een korf aan den arm door het hek. Hij scheen visch bij mijnheer Lowy gebracht te hebben. Hij bemerkte Wouter, bleef dan even staan en trad dan verder.

— Doe dat niet, zei hij zacht. Vergeet nu jonkvrouw Antonia !

Van Dillen verschrok.

— Waar moet gij u mee ? snauwde hij den ouden man toe.

De visscher begon te lachen.

— Mijn vermomming is goed, hernam hij.

— Mijn Hemel, Antonius... of Isegrim.

— Och, ja, beide namen zijn goed...

— En gij waagt het nog hier rond te zwerven ?

— Waarom niet ?

— Maar ge weet...

— Ik weet alles... Ik ben slimmer dan Roger, uw vaders rechterhand, ofschoon we gisteravond onvoorzichtig waren door over Jacqueline te spre-

ken, toen die speurder in 't riet zat. Mijnheer van Dillen, ik moet u van harte danken voor uw hulp...

— Gij hebt mij het leven gered...

— Laat ik oprecht zijn. Ik denk, dat nu een andere gewaarwording u bezielt, om ons diensten te bewijzen.

Wouter kleurde...

— Niet waar, ik sla den nagel op den kop, vervolgde Isegrim. Ge zijt verliefd geworden op mijn dochter. Ze is schoon... maar dood dat gevoel, mijnheer van Dillen. Het kan nooit iets worden... Antonia is voor u onbereikbaar...

— Maar mijnheer ! riep Wouter beleedigd uit...

— Ik wil u niet krenken... het zou zeer ondankbaar zijn, verzekerde de vermomde visscher. Maar ik gebruik mijn verstand. Doe gij ook zoo ! Ge kunt u zelve in een zeer onaangename toestand brengen, door telkens naar de Reiger af te dwalen... Ge weet, dat uw eigen vader er naar snakt. mij op het schavot te zien.

— Die vraag zal u wel eens beantwoord worden. Nu is het daartoe nog niet de tijd. Neem mijn waarschuwing ter harte ! Antonia kan nooit met u in nadere betrekking komen. Er is tusschen u en haar een niet te overkomen hinderpaal.

— Maar wie zegt u, dat mijn gevoelens zijn, zooals gij beweert ! vroeg Wouter.

— Te beter dan ! In elk geval mag ik niet langer uw hulp aannemen... ik zou misbruik maken van uw goedheid... En nu moet ik heen... Het ga u wel... Vergeet ons !

Isegrim knikte en ging den landweg op. Van Dillen bleef beteuterd achter.

— Is dat nu het loon voor al mijn hulp en al de onrust, die ik reeds om hen leed ! mompelde hij. Wel zoo... is Antonia voor mij onbereikbaar ? ik ben zeker te min voor haar... Zou ze dan van zulk een hooge geboorte zijn ? Welk een onoverkomelijke hinderpaal mag er tusschen ons liggen ?

Wouters stemming verbeterde er niet op. Hij begaf zich nu naar huis. Livina kwam hem in den gang tegemoet.

— Een pretje, zei ze. Overmorgen moeten we naar een feest bij den schout te Veurne. De uitnodiging is juist gekomen. Het is de verloving van zijn dochter die gevierd wordt. O, het zal er zeer plezierig zijn. En Agneta gaat er natuurlijk ook heen.

— Verwacht ge daar zooveel van ? vroeg Wouter.

— O, gij hebt in Engeland zeker veel feesten bijgewoond... maar wij zijn hier blij als er eens wat is. En ik herhaal, dat Agneta er ook zal wezen... Ze zal nu thuis de uitnodiging vinden... Heeft ze er niets van gezegd.

— Ik ben niet mee binnen geweest. Agneta zal dus naar dat feest gaan, maar Pol van Rooze eveneens.

— O, ja... Maar ge behoeft hem niet te vreezen.

Ge vergist u deerlijk, Livina. Ik heb Agneta weggebracht... Ze vroeg me niet mee in huis en was zeer koel.

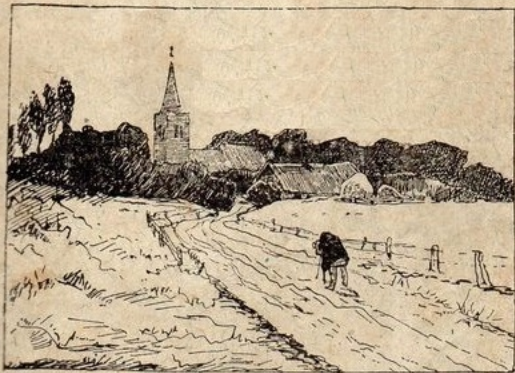
A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Vierde druk.

Nr 118.

A. HANS.

De Spion van den Molen

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

A. HANS

De Heks van Nieuwpoort

Uitgaaf B. H. HANS, Contich.